

Glåmdalen

MIN MENING Innlegg fra leserne. Lokale, korte innlegg prioriteres. Maksimal lengde er 1500 tegn. Vi forbeholder oss retten til å kutte lange innlegg. Skriv under med fullt navn og adresse. Leserbreve innsendt i brevform på papir kan ikke forventes å komme på trykk.

DEBATT PÅ NETT

Delta i debatten i flere kanaler! Har du noe på hjertet eller ønsker du å kommentere et av innleggene, gå inn på glomdalen.no/minmening

Thor Sørum-Johansen
Ansvarlig redaktør og
daglig leder
tsj@glomdalen.no

Terje Sundby
Nyhetsredaktør
ts@glomdalen.no

Tom R. Hæhre
Redaktør
trh@glomdalen.no

SEND INN SLIK!

Epost: debatt@glomdalen.no - **Nett:** glomdalen.no/debatt

GLÅMDALEN MENER

Vindmøller i motvind

Ønsket om mer vindkraft i Norge synes å bli en kamp mot vindmøller. Det er bred lokal motstand mot forslaget til en nasjonal rammeplan for vindkraft på land som Norges vassdrags- og energidirektorat presenterte i vår.

Og nå sår statsminister Erna Solberg tvil om det i hele tatt blir noen overordnet plan. «Høyre har egentlig ikke hatt noen idé om at vi trenger en slik nasjonal ramme», sa statsministeren nylig til Bergens Tiden- de.

Dette er i beste fall en sannhet med modifikasjoner. Det var jo regjeringen Solberg som støttet ideen om en nasjonal ramme for vindkraft i energimeldingen som ble lagt fram i 2012. Og da den ble behandlet i Stortinget, mente Høyre at dette var en fornuftig tanke. Dersom regjeringen nå velger å snu på flisa, så bør statsministeren være så raus at hun innrømmer helomvendingen.

Fakta i denne saken er at NVE har pekt ut 13 områder i landet som best egnet til å sette opp vindmøller i. Utgangspunktet var at søkelyset ble satt på 43 områder, men etter en grundig prosess er altså 30 av disse områdene nå uaktuelle. Dersom regjeringen skroter ideen om en nasjonal ramme, vil hele prosessen rykke tilbake til start. Da kan det fort bli enda mer bråk, i de områdene av landet som nå føler seg «fredet».

Verken Kjølberget i Våler eller Engerfjellet og Songkjølen i Nord-Odal er innenfor de 13 områdene som NVE mener er best egnet for vindkraftutbygging her i landet.

Vindkraft kan og bør bli et godt supplement til den norske vannkraften. Det blåser mye her til lands. Og det blåser mest om vinteren, altså når vi har størst behov for ekstra strøm. I et normalår er Norge litt over selvforsynt med vannkraft.

På den annen side må politikerne ta hensyn til at Norge har mye urørt natur som bør beholdes urørt.

Lokalbefolkningen må også bli tatt med på råd, men kommunene må ikke få muligheten til å legge ned veto mot vindkraftplaner som regjeringen og Stortinget stiller seg bak.

Det er skuffende at statsminister Erna Solberg synes å ha fått kalde føtter fordi vi er midt inne i en valgkamp. Når det blåser som verst, gjelder det være rak i ryggen og stå opp for det man tror på. Å snu kapp etter vinden er feigt.

Vær Varsom-plakatens regler gjelder i alle Glåmdalens publikasjoner. Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt. 17, Pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.
E-post: pfu@presse.no

GLÅMDALEN MENER

VIND: Karin Leonharden og Svein R. Gjems tar begge opp vindkraft i sine innlegg. Her fra arbeidene med vindkraftverk i Kjølberget.

FOTO: KENNETH MELLE

VINDKRAFT

Utbygging i et helseperspektiv

SORG OVER tapt landskap truer mer og mer folks helse og livskvalitet. Det er mye som kan forårsake dette tapet. Men vindindustrien slik den framstår i dag, virker ekstra brutal, hensynsløs og unødvendig.

Mediene forteller om splid og konfrontasjoner i øykommunen Frøya. Men det samme gjelder over alt der det bygges ut vindkraft i stor skala. Vi kan forvente mer av det, også i våre skogkommuner, Åmot/Trysil/Våler/Aurskog-Høland og Nord-Odal.

Olje- og energidepartementets verdigrunnlag har hittil fått råde grunnen. At naturen er som en sikkerhetsventil for mange, blir glemt. Naturen er faktisk menneskets opprinnelige energikilde. Hva skjer når den tas fra oss? Det er på tide at Helse- og omsorgsdepartementet, kommuneleger og helsetjenesten kommer på banen. Jeg tror de blir nødt til det. Noen av oss har erfaringer fra denne sommeren som vi inderlig gjerne skulle vært foruten.

Tap av kjært landskap skaper depresjon. Fra de første rykterne til ferdig anlegg kan det gå opp til ti år. År i konstant uviss- het og kamp mot utbygger, myndigheter og storkapital.

Følelsen av maktesløshet og

fortvilelse blir overveldende. Dette til sammen blir til en stor sorg. Og sorg blir ofte etterfulgt av sinne. De aller fleste av oss går ikke inn i anleggsområder for å protestere fordi vi synes det er så rasende morsomt. Men - når alle argumenter er brukt opp og alt er prøvd - hva er da igjen?

Ellers i samfunnet tas sorg på alvor. Det er på tide at det samme skjer med sorg som følge av tap av natur. Helsemyndighetene må engasjere seg så tidlig som mulig i konsesjonsprosessen. De må advare. Og der anlegg allerede er i gang, må de ikke bli overrasket over reaksjonene. Særlig når anlegget er i satt i drift og folk oppdager at dette skal de leve med i uoverskuelig framtid.

Splid og uvensskap og mistriksel må ikke bli dominerende i et lokalsamfunn. Etablering av vindkraftverk legger dessverre opp til det. Derfor trengs det politikere som evner å lytte og som kan være samlende, og som innser at kommunen kan ha andre kvaliteter å bygge framtida på. Og det trengs helsemyndigheter som forstår at vindindustri går på helsa løs.

Avisene flommer over av artikler om vindkraftmotstand nå. Og folk flest, politikere, kommunestyre og organisasjoner er i ferd med å innse følgene av utbyggingene. Nå forstår de, for nå har de samlet kunnskap og erfaring.

Derfor - bevar landskapet - og stopp all vindkraftutbygging på land i Norge!

Karin Leonharden

VINDKRAFT

Unngå nok en krafttabbe

DEBATTEN OM vindkraftutbyggingen går høyt over landet vårt i disse dager.

Mange er bekymret for en omfattende nedbygging av naturen i mange av våre kommuner ute langs kysten og her i innlandet. Gjennom EØS-avtalen har EU presset på oss sin såkalt tredje energipakke, som Stortinget utrolig nok godkjente med simpelt flertall. Mange mener at dette dreide seg om en klar suverenitetsavståelse, som derfor etter Grunnlovens § 115 skulle ha krevd tre fjerdedels flertall. Nei til EU har gått til søksmål mot staten på grunn av den brukte behandlingsformen, en sak som skal behandles i Oslo tingrett i høst.

EU gir seg ikke med dette. Nå kommer den fjerde «energipakke», og den etterlater ingen tvil om målet: EU skal styre elektrisitetsforsyningen og alle medlemsland skal integreres unionens indre energimarked med regler for konsesjonsbehandling av nye vind- eller vannkraftverk. Man skal her ta hensyn til EUs mål, helt uavhengig av at Norge allerede har en høy andel fornybar energiproduksjon. Etter mitt ringe skjønn bør det være opp til våre norske myndigheter å avgjøre om norsk natur skal bygges ned, og at dette ikke skal overstyres av unionens interesser.

Internasjonalt samarbeid er bra og nødvendig, men klimautfordringene stopper ikke ved EUs grenser. Vi trenger et forpliktende globalt samarbeid for å kutte klimautslippene og for å ta vare på naturmangfoldet. EUs nye «energipakke» har et nettverk av regler som skal sikre at Norge følger unionens utviklingsplan for kabelforbindelser. Denne høsten kommer konsesjonsbehandlingen av NorthConnect-kabelen, som alene vil drenere bort alt overskudd av kraft i landet vårt. I tillegg knyttes Norge til en langt høyere strømpris. Det er verdt å merke seg at uten flere utlandskabler vil videre vindkraftutbygging være ulønnsom når subsidiene tas bort i 2021.

Det burde for øvrig være selvsagt at våre kommuner gis veto-rett når folket der ikke ønsker anlegg av nye vindmøllerparker.

I denne omgang dreier imidlertid spørsmålet seg om frihandel med elektrisitet, men vil framover også kunne omfatte naturgass. Mine spørsmål blir: Hvorfor skal vi ikke få styre våre kraftressurser selv? Hvorfor skal vi skusle bort et av landets viktigste konkurransefortrinn til unionens indre energimarked? Nok en gang blir det spennende å se om våre politikere vil stå på å verne om våre naturressurser og retten til å bestemme vår egen energipolitikk - slik Island gjør. Satsingen

på mer fornybar energi i Norge bør etter min mening utvilsomt styres av våre nasjonale myndigheter, uten overstyring av EUs energiunion. La oss slippe flere «krafttabber»!

Sven R. Gjems

SAMFERDSEL

Bompenger og veiprising

DEBATTEN OM bompenger og veiprising er i full gang.

Jeg kan ikke forstå at det av enkelte nå foreslås enda en ny ordning med å kreve inn penger av bilistene.

Nå skal en altså gå fra en (omstridt) ordning med å kreve inn bompenger for å finansiere enkeltstrekninger (og i storbyene for å finansiere kollektivtilbud og bymiljøpakker) til å legge inn enda en ekstra avgift for å få lov til å kjøre på alle norske veier uavhengig av standard og sted.

Denne gangen er det nå miljøet som er argumentet, og ikke kostnadene med veibygging som skal dekkes inn. Sannsynligvis blir det både og. Uavhengig av hvilket system en ser for seg, - det måtte være satelittbasert, eller andre tekniske løsninger - så skal det nå legges inn faktorer som skal beregne vekt på bil, hvor mye den forurenser, hvor den kjører, og hvem vet hva. Dette må være tidenes dårligste forslag. Altså nok en ny avgift som både blir dyr å administrere, vil lage et overvåkningsfunn og som gjør det enda dyrere å bruke bil på landsbygda, og til og fra jobb med et kollektivtilbud som er tilnærmet ikke-eksisterende. Det hjelper lite å bo i nærheten av en jernbanestasjon når toget ikke stopper der, eller busen ikke kjører regelmessig der du bor, men i stedet kjører på de store hovedveiene.

Enda mer provoserende er forslaget all den tid vi faktisk i dag allerede har et veipringsystem som tilnærmet ikke har noen kostnader å administrere, - nemlig alle de avgifter som Staten tar inn på bensin og diesel på hver enkelt pumpe. Frem til nå har argumentet fra Staten vært at de høye avgiftene på drivstoff må ses på som en miljøskatt (eller veibruksavgift som det så fint heter fra Finansdepartementet)

Hvis en for eksempel bruker 1500 liter bensin i året, vil man betale en bensinavgift på 7.875 kroner, og en CO2-avgift på 1.770 kroner. Med en gjennomsnittspris på 15 kroner vil man betale 4.500 kroner i merverdiavgift i tillegg. Totalt blir dette 14.145 kroner. Regnestykket er ikke så veldig ulikt for diesel.

Så kan en jo begynne å gange dette opp for en som må pendle til jobb hver dag. Da vil en se at det ikke er småpenger Staten allerede i dag tar inn på veibruk og miljø.

Drivstoffgjerrige biler bruker mindre. Da forurenser de mindre, og dermed slipper de billigere unna, mens biler som sluker mye og dermed forurenser

mer, betaler desto mer pr kilometer. Samtidig bruker ikke elbiler drivstoff og slipper å betale. Er det ikke dette som kan kalles veiprising i praksis? Hvorfor skal en da innføre enda en avgift på toppen av dette igjen?

Svaret er nok enklere enn det en vil innrømme: Mer penger i lomma til Staten, og innbyggere på landsbygda uten kollektivtilbud skal i enda større grad betale mer for å få hverdagen til å gå ihop.

Rolf Snertingdal

VALG 2019

Høyre tar kampen mot forskjells-skolen i Kongsvinger

MANGFOLD OG forskjeller kan ofte forsvares. Forskjellene i Kongsvinger-skolen kan ikke forsvares! Derfor vil Høyre sørge for tiltak og oppfølging som utjevner disse forskjellene. Vi vil ha en skole som gir muligheter til alle, også i Kongsvinger. En god og likeverdig skolegang er nøkkelen til et godt liv for den enkelte og til å redusere forskjeller i samfunnet. Skoledebatten bør derfor handle mer om kunnskap og læring, og mindre om grøt. Vi i Høyre vil videreføre vektleggingen av lesing, skriving og regning på barnetrinnet, og styrke praktisk-estetiske fag.

Kommunestyret er skoleeier og har derfor et stort ansvar for å sikre en god skolegang til alle elevene våre. Når læringsmiljø og skolerresultatene blir for dårlige, svikter vi barna. En dårlig skole kan ha en enorm innvirkning på enkeltmenneskers liv. Vi har en plikt som foreldre, som voksne, og ikke minst som politikere til å gi barna våre en god oppvekst og en god utdanning. Derfor må vi sikre at skolen har nok ressurser til at våre lærere faktisk får gjort jobben sin.

I denne valgkampen kan det virke som om mat i skolen er viktigere enn kunnskap i skolen. Kongsvinger Høyre er positiv til matservering i skolen, og Kongsvinger ungdomsskole ble også prosjektert og bygget med kantine for å tilrettelegge for nettopp det. Det var også Høyre som fremmet forslaget om mattilbud hver morgen på ungdomsskoletrinnet, fremfor to til tre dager i uka. Vi tror ikke ungdom hopper over frokost på faste dager i uka. Skal vi først gjøre noe, la oss gjøre det ordentlig!

Et mattilbud på skolen er et godt velferdstilbud, men det kan gjerne være foreldrebetalt, slik det også er i barnehagen. For det er vårt ansvar som foreldre å sørge for at barna våre får mat, og det ansvaret vil jeg som mor faktisk ikke legge over på det offentlige. Jeg vil heller ikke legge enda en tilleggsopp-

gave på lærerne. Lærere skal få lov til å være lærere.

Kongsvingers barneskoler ble i sin tid ikke bygget med tanke på matservering, men med utgangspunkt i norsk matpakkekultur og at maten skal spises ved pulten. Våre barneskoler har derfor ikke kantine og byggene er ikke tilrettelagt for å oppbevare og tilberede mat i tråd med Mattilsynets krav til matsikkerhet. Det bør vi definitivt gjøre noe med når vi rehabiliterer eksisterende skolebygg. Dette tok jeg opp i formannskapet da vi fikk presentert rehabiliteringsprosjektet på Langeland skole. Litt rart at ikke flere partier er mer frempå når det gjelder å faktisk legge forholdene til rette for forsvarlig matservering i skolen.

Det kan være greit å utfordre Arbeiderpartiet på hva gratis-måltidet skal bestå av, hvordan det skal finansieres og hvordan det skal organiseres. Dersom det i første omgang er snakk om å rulle ut grøtservering til skolefrokost på barnetrinnet, så er det viktig at folk er klar over at det likevel må smøres matpakke i mange år fremover. Dersom det ikke skal legges til rette for de med matallergier eller andre hensyn, kan det også være greit å vite. Og hvis de barna som trenger det mest ikke spiser det som serveres, så blir det også skivebom. Gratis mat er ikke gratis. Når vi politikere innfører gratisordninger, så betyr det i realiteten at vi enten kutter i andre budsjetter eller øker skatter og avgifter. Skal merkostnadene dekkes innenfor skolens eksisterende budsjetter, stjeler vi ressurser fra undervisnings-tilbudet. Og for meg er ikke det aktuelt. Jeg tror de fleste av oss er bedre til å smøre matpakke enn å undervise egne barn.

Høyre mener at utdanning er det viktigste verktøyet vi har for å redusere sosiale ulikheter og gjøre folk i stand til å mestre egne liv. La oss derfor sørge for å bygge en sterk offentlig skole, gjerne med matservering, men definitivt med læring og kunnskap!

Eli Wathne

Ordfører kandidat for Kongsvinger Høyre

VALG 2019

Distriktsindeksen

DET ER ikke så ofte man kan lese et leserinnlegg om noe så spesielt, men likevel viktig, som indekser.

Nå ser jeg imidlertid et behov for å skrive om nettopp dette, nærmere bestemt distriktsindeksen. Før vi kommer til sakens kjerne, er det på sin plass med en kort forklaring av det faglige:

Veldig enkelt fortalt bruker vi i Norge distriktsindeksen for å skildre omfanget av distriktsutfordringer.

Distriktsindeksen går fra 0-100, og dess lavere verdi det er på indeksen, dess mer distriktsutfordringer. Videre bruker vi denne indeksen for å for-

dele de om lag 3 milliardene som kommunene får som distriktsstilskudd fra staten. I tillegg brukes distriktsindeksen til avgrense områder for differensiert arbeidsgiveravgift og distriktsrettet næringstiltak til kommunene.

Utformingen av distriktsindeksen påvirker dermed arbeidslivet, og de kommunale tjenestene i stor grad.

De siste årene har det blitt satt i gang en prosess med å endre distriktsindeksen. I 2018 valgte Kommunaldepartementet ingeniør- og arkitekt bedriften Asplan Viak til å lage en ny indeks og som kom på høring i år. Konsekvensen av denne nye foreslåtte indeksen er at distriktsiltakene blir vridd fra kommuner med lavt skattenivå, lav andel sysselsatte og befolkningsvekst til de kommunene med motsatt kjennetegn. Asplan Viak har vært lojal mot oppdragsgiver og har i stor grad valgt å basert seg på et tidligere forslag til endring fra Kommunaldepartementet som kom i 2017 og som de borgerlige partiene støttet i 2018. Det er så å si det samme forslaget som kommer nå, som Høyre, Frp, Venstre og KrF har støttet tidligere.

Konsekvensen av den nye indeksen er derfor at man tar fra kommuner som har utfordringer og gir til kommuner som ikke har de samme utfordringene. Endelig behandling av distriktsindeksen kommer til høsten og jeg håper de borgerlige ikke støtter dagens forslag. Men med den tidligere erfaringen frykter jeg at de borgerlige partiene vil bruke endringene for å få til tvangssammenslåing av kommuner. De kommunene som vil bli hardest rammet av endringene i indeksen, er kommunene i Hedmark. Her har man så langt ikke hatt en eneste kommunesammenslåing. På topp fem av de som vil lide mest under ny distriktsindeks er fire av fem kommuner fra Kongsvingerregionen. Dette er en politikk Arbeiderpartiet er sterkt imot.

Arbeiderpartiets distriktspolitikk bygger på en grunnmur bestående av arbeid og velferd. Vi vil legge til rette for at det skapes trygge arbeidsplasser over hele landet, og at alle norske kommuner har gode skoler, trygg eldreomsorg og kvalitet i helsetjenestene. At det bor folk i hele Norge, er en viktig verdi som vi må ta vare på! Kampen mot økende forskjeller handler om mer enn arbeid til alle, inntektsutjevning og lik tilgang til helse og skole. Det handler også om makt og mulighet til å bygge gode lokalsamfunn og fellesskap. Skal vi lykkes med det, trengs politikk og politisk styring som motkraft til sentraliseringen, og ikke en ny distriktsindeks som svekker distriktene våre.

Alexander Berg Erichsen

gruppeleder i Eidskog Arbeiderparti